

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

17.9.2010

Viite: **Oikeusministeriön kirje 28.6.2010 OM 11/41/20120**
Asia: **Lausunto säätiölain kehittämistä koskevasta arviomuistiosta**

Lausuntonaan säätiölain kehittämistä koskevasta arviomuistiosta Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. - Delegationen för stiftelser och fonder rf. (SRNK) esittää kunnioittaen seuraavaa.

Säätiölain uudistamisen tavoitteena tulisi olla kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen edistämällä säätiöiden toimintamahdollisuuksia. Yksityisten säätiöiden merkitys suomalaiselle yhteiskunnalle on suuri. Pelkästään Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry:n edustamat apurahasäätiöt käyttivät vuonna 2009 yleishyödyllisiin tarkoituksiin noin 280 miljoonaa euroa omia varojaan. Luku ei sisällä laitossäätiöitä, joiden työn arvo mitattaneen sadoissa miljoonissa euroissa. Säätiöinstituution kehittäminen kannustaa myös tulevaisuudessa lahjoittamaan yksityistä varallisuutta käytettäväksi yhteiseksi hyväksi.

Säätiölakiuudistuksen lähtökohtana tulee olla säätiökentän toimintaedellytysten ja tehokkuuden parantaminen. Uudistamisessa on otettava huomioon säätiöiden yksityisoikeudellinen luonne, niiden asema kansalaisyhteiskunnan merkittävänä toimijoina sekä se, että kaikki säätiöt eivät ole yleishyödyllisiä. Lisäksi tulisi ottaa huomioon, että säätiöt poikkeavat oikeudelliselta rakenteeltaan yhtiöistä ja yhdistyksistä. Verottajalla ja julkisilla rahoittajilla on omat valvontamekanisminsa, jotka tulee ottaa huomioon lainuudistusta valmisteltaessa, jotta ylisäätelystä ei esiinny.

Uusi säätiölaki ei saa johtaa merkittäviin sääntömuutoksiin olemassa olevissa säätiöissä eikä vaikeuttaa nyt toimivien säätiöiden asemaa. Lain siirtymäsääntöihin tulisi tämän vuoksi kiinnittää huomiota.

Lainvalmistelu tulee tehdä yhteistyössä säätiökentän kanssa. Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. pitää tärkeänä, että se olisi edustettuna valmistelutyössä.

Vastauksina arviomuistiosta esitettyihin kysymyksiin Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. esittää seuraavaa:

4.2 Kokonaisuudistus

1. Onko säätiölain mahdollinen uudistaminen toteutettava kokonais- vai osittaisuudistuksena? Perustelkaa näkemyksenne.

4.2 (1) Säätiölain uudistaminen tulisi toteuttaa kokonaisuudistuksena. Nykyistä lakia on korjailtu useaan otteeseen ja lisätäydennykset toisivat siihen mahdollisesti epäselvyyttä. Kokonaisuudistus mahdollistaisi myös lain rakenteen kehittämisen ja ajantasaistamisen. Säätiökenttä on myös muuttunut vuosikymmenien kuluessa ja muutos edellyttää uutta kokonaisuutetta säädöksiin.

4.3 Säätiöoikeudellinen uudistus

1. Katsotteko, että vero-oikeudelliset kysymykset olisi tarkoituksenmukaista rajata uudistuksen ulkopuolelle?

4.3 (1) SRNK katsoo, että vero-oikeudelliset kysymykset tulisi rajata uudistuksen ulkopuolelle ja keskittyä säätiömuotoisen toiminnan sääntelyyn. Verolainsäädäntö ja yhteisöainsäädäntö muodostavat omat kokonaisuutensa. Verokysymysten käsittely vaatisi myös runsaasti resursseja ja saattaisi hidastaa uudistusta.

4.4 Säätiölain soveltamisalan laajentaminen ja jatkuvarahoitteiset säätiöt

1. Tulisiko jatkuvarahoitteisten säätiöiden ominaispiirteet ottaa nykyistä paremmin huomioon säätiölaissa?

4.4 (1) Säätiölaki lähtee omaisuusmassan periaatteesta, kuten jo säätiölain ensimmäinen virke toteaa. Uudistuksessa tulisi jatkuva rahoitus ottaa huomioon vaihtoehtona. Säätiötyyppejä on hankala eritellä sekamuotoisuuden vuoksi. Tämän ei kuitenkaan tulisi sulkea pois mahdollisuutta ottaa lakiin vain joitakin säätiötyyppejä koskevia erityissäännöksiä (ks. esim. kysymys 4.5.(1)).

4.5 Säätiölain soveltamisalan laajentaminen ja epäitsenäiset säätiöt

1. Tulisiko uudistuksen koskea myös epäitsenäisiä säätiöitä?

4.5 (1) Säätiölain uudistuksen päämääränä on saada vallitsevaa säätiökenttää kattavasti koskeva laki. Epäitsenäisten säätiöiden asema tulisi valmistelun aikana selvittää. Selvityksen pohjalta voitaisiin tarvittaessa ottaa säätiölakiin myös epäitsenäisiä säätiöitä koskevia säännöksiä.

4.6 Lainsäädännön tahdonvaltaisuus

1. Mitä asioita tulisi säännellä pakottavalla lainsäädännöllä?

4.6 (1) Pakottavalla lainsäädännöllä tulisi säännellä säätiön sääntöjen vähimmäissisältöä, säätiön tarkoituksen toteuttamista, esteellisyyttä, valvontaa ja oikeussuojakeinoja. Tahdonvaltaisella lainsäädännöllä tulisi säännellä säätiön käytännön toimintaa, mikä antaisi tehokkuutta ja joustavuutta. Hallintoneuvosto tulisi olla tahdonvaltainen, mutta sen ja hallituksen tehtävänjaosta voisi olla pakottavia säännöksiä esimerkiksi hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien vaalista ja hallituksen toiminnan valvonnasta.

Uudistuksessa tulisi selvittää mahdollisuus antaa säätäjälle oikeus laatia sääntömääräyksiä lain pakottavista säännöksistä poikkeamiseen. Esimerkkinä voidaan pitää muun muassa määräyksiä tarkoituksen muuttamisesta ja varojen sijoittamisesta. Säätäjä voisi antaa säätiön hallitukselle oikeuden muuttaa näitä myös vapaasti tiettyjen tietyn ajankohdan tai olosuhdemuutoksen jälkeen. Tällä voitaisiin välttää ongelmat, joita syntyy tarkoitamääräysten vanhentuuessa.

2. Siltä osin kun pakottavaa lainsäädäntöä ei tarvita, tulisiko säätiöiden toimintaa edistää tahdonvaltaisella lainsäädännöllä, kuten olettamassäänöksillä?

4.6 (2) Säätiön hallintoa koskevia asioita voidaan säännellä olettamasaännöksillä, jolloin ei synny ongelmia jos asioista ei ole säädetty säätiön säännöissä.

3. Mikäli vastaatte myöntävästi toiseen kysymykseen, niin yksilöikää ne asiat, joiden tulisi nimenomaisesti kuulua olettamasaännösten piiriin?

4.6 (3) Olettamasaännöksillä voitaisiin säännellä muun yhteisölaainsäädännön tapaan esimerkiksi säätiön hallintoa koskevia asioita.

5.1 Säätiön yleinen määritelmä

1. Tulisiko säätiön yleisestä tunnusmerkistöstä säätää laissa? Arvioikaa ja perustelkaa tällaisen muutoksen vaikutuksia.

5.1 (1) SRNK yhtyy arviomuistiossa esitettyyn kantaan, että säätiön tunnusmerkistöstä säätäminen ei tuo lisäarvoa säätiölainsäädäntöön.

5.2 Säätiön perustaminen testamentilla ja säädekirjalla

1. Katsotteko, että lakiin olisi syytä sisällyttää säännökset testamentilla määrätyn säätiön perustamisen varmistamiseksi? Kuvailkaa mahdollisia kontrollikeinoja.

5.2 (1) Säätiölakiin tulisi edelleen sisällyttää säännös säätiön perustamisesta testamentilla.

2. Katsotteko, että säätiön sääntöjen ja säätiön tarkoituksen välisestä mahdollisesta ristiriitatilanteesta johtuva säätiön perustamisen raukeaminen on tarkoituksenmukainen seuraamus? Kuvailkaa mahdollisia vaihtoehtoisia toimintamalleja.

5.2 (2) Tarkoituksen ja sääntöjen välisessä ristiriitatilanteessa säätiön perustamisen ei tulisi raueta, vaan ratkaisu tulisi löytää sovittamalla säännöt tarkoituksen toteuttamiseen.

3. Mitä ongelmia katsotte voimassa olevan testamenttimääräys- ja säädekirjakäytännön sisältävän? Pitäisikö säädevarallisuuden luovuttaminen säätäjän tahdon mukaiselle epäitsenäiselle säätiölle sallia silloin, kun itsenäisen säätiön perustaminen ei ole käytännössä mahdollista ja tarkoituksenmukaista?

5.2 (3) Mikäli itsenäisen säätiön perustaminen ei ole mahdollista, tulisi voida perustaa epäitsenäinen säätiö esimerkiksi jonkin toimivan säätiön yhteyteen.

5.3 Säätiön tarkoitus ja toiminta

1. Katsotteko, että säätiön perustamisen tulee jatkossakin olla sidoksissa hyödyllisyyskäsitteeseen? Perustelkaa vastauksenne. Mikäli ehdotatte muutoksia, kuvailkaa mahdollisimman tarkasti esittämiänne vaihtoehtoja ja niiden aiheuttamia vaikutuksia niin toimiville säätiöille kuin säätiöinstitution kehitykselle.

5.3 (1) Säätiön perustamisen sitominen hyödyllisyys -käsitteeseen on ongelmallista, koska hyödyllisyyttä ei voi määritellä niin selkeästi, että sen perusteella voisi evätä säätiön perustamisen. Pelkän lainmukaisuuden tulee riittää.

Hyödyllisyys -käsitteen poistamisella ei nähdäksemme ole vaikutuksia tällä hetkellä toimiviin säätiöihin, ei myöskään säätiö-instituution kehitykseen, sillä se on jäänyt jo tavallaan kuolleeksi käsitteeksi.

2. Tulisiko säätiölain uudistamisen yhteydessä mahdollisesti pyrkiä myös sellaisin lainsäädännöllisiin rakenteisiin, jossa liiketoiminnan harjoittaminen säätiöille mahdollistettaisiin?

5.3 (2) Säätiölain uudistamisessa tulisi ottaa huomioon vallitseva tilanne, jossa säätiöt harjoittavat liiketoimintaa joko suoraan tai välillisesti yhtiötettyjen toimintojen kautta. Lisäksi ennen vuotta 1965 rekisteröidyt säätiöt saavat harjoittaa aiempaa liiketoimintaansa, mutta uudemmille säätiöille se ei ole mahdollista. Nykyisen lain ristiriitaisuuden looginen ratkaisu voisi olla säätiön säännöissä mainitun liiketoiminnan salliminen.

3. Pitäisikö välillisen liiketoiminnan harjoittamista vastaisuudessa jollakin tavoin säännellä?

5.3 (3) Mikäli liiketoiminta yleensä sallitaan, ei välillisen liiketoiminnan harjoittamista ole syytä säännellä.

4. Onko säätiölain uudistamisen yhteydessä pyrittävä kehittämään eri tavoin toimivia säätiöitä (esimerkiksi sijoitustoiminnan tai elinkeinotoiminnan tuotolla toimivia säätiöitä ja jatkuvarahoitteisia laitossäätiöitä tai muita säätiöitä) koskevia velkojainsuoja- ja huolellisuussäännöksiä?

5.3 (4) Velkojainsuoja- ja huolellisuussäännöksiä tulee kehittää. Ongelmia on tällä hetkellä jatkuvarahoitteisissa toimintasäätiöissä.

5.4 Rekisteröinnin edellytykset ja oikeusvaikutukset

1. Katsotteko, että luvan saamisen edellytykset sisältävät oikeudellisia ongelmia? Perustelkaa vastauksenne.

2. Katsotteko lupamenettelyn käytännön kannalta ongelmalliseksi?

5.4 (1) ja (2) Vaikka nykyiseen lupaharkintaan liittyvät käsitteet ovat epämääräisiä ja osin monitulkintaisia, käytännössä ongelmia ei liene ilmennyt.

3. Voisiko lupamenettelyn korvata ilmoitusmenettelyllä? Perustelkaa vastauksenne.

5.4 (3) Lupamenettely tulee korvata ilmoitusmenettelyllä, kunhan säätiön perustaminen on tarpeeksi selkeästi säädetty sääntöjen laillisuuden ja säätiön omaisuuden osalta. Säädekirjan sisältöä tulisi kehittää ja asettaa sille vähimmäisvaatimukset. Nykyiseen lupamenettelyyn liittyvät kysymykset voidaan ottaa huomioon myös ilmoitusmenettelyssä.

5.5 Säätiöpääoma

1. Katsotteko 25.000 euron määräisen säätiöpääoman tarkoituksenmukaiseksi? Pitäisikö säätiöiden peruspääomavaatimusta kiristää tai lieventää? Perustelkaa näkökantanne.

5.5 (1) Nykyistä 25.000 euroa on mahdollista korottaa. Jos säätiön tulee rahoittaa toimintansa vain oman pääomansa tuotolla, on asetuksessa määrätty summa on riittämätön. On kuitenkin otettava huomioon muun muassa määräaikaikaisiksi tarkoitettujen säätiöiden perustamisedellytykset.

2. Tulisiko säätiölaissa säätää säätiöpääoman alentamisesta ja korottamisesta?

5.5 (2) Uudistuksessa voitaisiin edelleen kehittää mahdollisuutta säätiöiden fuusioitumiseen sekä antaa mahdollisuus säätiöpääoman alentamiseen ja korottamiseen. Säätiöpääoma tulisi myös voida luovuttaa toiselle samankaltaista toimintaa harjoittavalle säätiölle.

5.6 Säätiön hallinto

5.6.1 Hyvä hallinto

1. Katsotteko, että säätiölaissa tulisi säätää esimerkiksi esteellisyyttä ja lähipiirilainoja koskevista velvoitteista?

5.6.1 (1) Kyllä, mutta esteellisyydestä säädettäessä tulee ottaa huomioon myös suppeat erityistarkoitukset.

2. Katsotteko, että säätiötoiminnan läpinäkyvyyttä tulisi lisätä esimerkiksi säätiön julkistaman informaation laajuutta lisäämällä?

5.6.1 (2) Säätiöiden jo nyt melko laajaa tiedonantovelvollisuutta ei tule laajentaa. Rekisteriviranomaisen on pidettävä huolta, että säätiöitä koskevat julkiset asiakirjat ovat vaivatta yleisön saatavilla muiden yhteisöjen tapaan.

3. Kertokaa näkemysenne siitä, mitä ja miten hyvään hallintoon kuuluvia periaatteita tulisi saattaa osaksi säätiöinstituutiota.

5.6.1 (3) Hyvän hallinnon periaatteista ei tule säätää laissa, vaan säätiökentän itsesääntelyä tulee kehittää säätiöiden hyvää hallintotapa koskevien ohjeiden pohjalta. Viittaamme myös huolellisuus- ja lojaliteettivelvollisuuden tarkentamiseen (ks. kohta 5.6.2)

5.6.2 Yleiset periaatteet; huolellisuus- ja lojaliteettivelvoite

1. Pidättekö perusteltuna selventää huolellisuus- ja lojaliteettivelvollisuutta koskevia periaatteita? Perustelkaa vastauksenne.

5.6.2 (1) Huolellisuus- ja lojaliteettivelvoitteet tulee selventää osakeyhtiölain tapaan. Velvoitteiden huomiotta jättäminen saattaa johtaa säätiön varojen ohjautumiseen tarkoitukselle vieraisiin kohteisiin sekä säätiövarallisuuden vaarantumiseen.

5.6.3 Hallituksen kokoonpano ja tehtävät

1. Katsotteko, että hallituksen kokoonpanosta, jäsenten asettamistavasta, eroamisesta, erottamisesta, toimikaudesta ja hallitusten jäsenten kelpoisuudesta tulisi säätää säätiölaissa tarkemmin?

5.6.3 (1) Kyllä, säätiölaissa tulisi soveltaa nykyaikaisen yhteisölaainsäädännön periaatteita

tältä osin. Sääntöihin tulee lain mukaan ottaa määräykset hallituksen kokoonpanosta, asettamisesta sekä hallituksen jäsenen toimikaudesta ja eroamisesta. Laissa tulee määrätä hallituksen minimikoko, puheenjohtajan pakollisuudesta sekä kelpoisuudesta kuten nykylaissa. Sääntöihin voitaisiin ottaa lakia tiukemmat esteellisyyksivaatimukset. Myös tahdonvaltaisia olettasäännöksiä voidaan käyttää.

Lisäksi laissa tulee säätää, että säätiön hallituksen jäsen voidaan erottaa tehtävästään vain tuomioistuimen päätöksellä. Tämä vahvistaisi merkittävästi säätiön itsenäisyyttä ja hallituksen jäsenen riippumattomuutta asettajastaan.

2. Katsotteko, että hallituksen päätöksentekomenettelyä ja tehtäviä, kuten velvollisuutta valvoa alempia toimielimiä, tulisi säännellä tarkemmin laissa?

5.6.3 (2) Kokousmenettelystä tulisi säätää muun yhteisölainsäädännön tavoin..

5.6.4 Muut organit ja niiden tehtävät

1. Katsotteko, että säätiön päivittäisestä hallinnosta vastaavasta toimitusjohtajasta tai vastaavasta tahosta tulisi säätää tarkemmin laissa?

5.6.4 (1) Säätiöllä tulisi olla mahdollisuus toimitusjohtaja/asiamies -toimielimeen. Jos säätiöllä on toimitusjohtaja, voidaan hänen asemastaan säätää yhteisölainsäädännön tapaan.

2. Katsotteko, että kaksipuolaisen hallintomallin toimielinten tehtäviä ja vastuusuhteita tulisi säädellä laissa nykyistä tarkemmin?

5.6.4 (2) Toimivalta- ja vastuusuhteita tulee selkeyttää sekä hallituksen yläpuolella että alapuolella oleviin toimielimiin. Jos säätiöllä on hallintoneuvosto, tulisi toimivallan jaosta olla perussäännökset muun yhteisölainsäädännön tapaan. (ks. 4.6 (1)).

5.6.5 Vahingonkorvausvastuu

1. Katsotteko, että vahingonkorvausmenettelyä tulisi kehittää? Perustelkaa vastauksenne.

5.6.5 (1) Ei, nykyinen menettely riittää. Jos kuitenkin toimitusjohtaja/asiamies on säätiössä toimielin, tulee tämän vahingonkorvausvastuusta säätää muun yhteisölainsäädännön tapaan.

5.7 Säätiövalvonta

5.7.1 Julkinen valvonta

1. Esittäkää näkemyksenne julkisen säätiövalvonnan perusteista, ulottuvuudesta, syvällisyydestä sekä tehokkuudesta. Esittäkää tarvittaessa vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja perustelkaa näkemyksenne.

5.7.1 (1) Säätiölain viranomaisvalvontaa puoltavat tarkoituksen toteuttamisen ja muuttamisen valvontaan liittyvät tehtävät, sillä yksityistä intressiä valvontaan ei osakkaiden tai jäsenten puuttuessa ole.

Valvontaviranomaisella tulee olla kompetenssi sekä taloudellisissa että oikeudellisissa kysymyksissä ja sille tulee antaa riittävät resurssit valvonnan hoitamiseen.

Viranomaisvalvontaa pohdittaessa on säätiövalvontaa ja rekisterinpitoa käsiteltävä erikseen. Säätiölakia uudistettaessa on tarkasti harkittava, onko näiden tehtävien yhdistäminen välttämätöntä ja miten ja missä nämä tehtävät saadaan toteutettua tarkoituksenmukaisimmin ja tehokkaimmin sekä säätiöiden että yhteiskunnan kannalta.

Valvonnan suurin ongelma on resurssien puute. Tämä perustavanlaatuinen ongelma tulee ratkaista lainuudistuksen yhteydessä. Jos Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) edelleen jatkaa myös valvontaviranomaisena, tulee sille valvonnasta aiheutuvat kulut korvata valtion budjetista.

2. Onko valvonta riittävällä tavalla järjestetty?

5.7.1 (2) Valvonnan tulisi tapahtua nykyaikaisesti sähköisiä tietojärjestelmiä käyttäen, systemaattisesti tietoa keräten ja julkistaen.

3. Onko valvontaviranomaisen toimivalta asianmukaisesti säännelty?

5.7.1 (3) Toimivalta on nykyisellään asianmukaisesti säännelty, eikä lisävaltuuksia tarvita. Ongelma on sen antamien mahdollisuuksien käyttämättä jättäminen riittävien resurssien puutteessa. Myös PRH:n asema nettobudjetoituna rekisteriviranomaisena on ongelmallinen, sillä se kantaa itse taloudellisen riskin mahdollisista oikeustoimista, mikä vaikuttaa valvonnan tehokkuuteen. Mikäli liiketoiminta sallitaan säätiöille, tulee valvontamahdollisuuksia laajentaa koskemaan koko säätiökonsernia.

4. Missä määrin julkisia varoja on mielestänne käytettävä yksityisen säätiötoiminnan valvomiseen?

5.7.1 (4) Säätiöiden valvonta on viranomaistehtävä ja siten julkisin varoin kustannettava, kuten muutkin viranomaisvalvonnan kulut.

Valvonnan kustannukset ja rekisterinpidon maksut on erotettava toisistaan. Rekisterinpidosta aiheutuvat kustannukset peritään säätiöiltä PRH:ta koskevan maksulain mukaan.

5. Pitäisikö säätiöiden perustajien, rahoittajien, ja muiden etutahojen mahdollisuuksia kehittää yksilöllisiä säätiövalvontakeinoja lainsäädännöllisesti korostaa?

5.7.1 (5) Säätiön perustajalle voitaisiin antaa mahdollisuus määrätä säännöissä kanneoikeudesta, jos säätiön tarkoitusta on rikottu. Edunsaajille tai rahoittajille kanneoikeutta ei tule antaa.

5.7.2 Valvontamaksut

5.7.2 Valvonnan kustannusten siirtäminen suoraan valtion budjetista maksettavaksi ratkaisisi PRH:n budjetoitioingelman nettobudjetoituna virastona. Tämä koskee sekä säännönmukaista että erityisvalvontaa.

Erityisselvitysten palveluostot aiheuttavat suuren osan valvontakustannuksista. Niiden kattaminen rekisterimaksuin siirtää yhtä tai kahta säätiötä koskevan erityisvalvonnan kulut kollektiivisesti kaikkien säätiöiden kannettavaksi, mitä ei voida pitää perusteltuna menettelyinä. Sama ongelma on myös aiemmin esitettyssä valvonnan vuosimaksussa kaikille säätiöille.

Vertailu finanssilaitosten maksamiin valvontamaksuihin ei ole järkevää. Pankkien valvonnasta saama ”luotettavuustakuu” vaikuttaa suoraan niiden liiketoimintaan ja kannattavuuteen. Luottamuksen horjuminen yhteen pankkiin aiheuttaa kaikille pankeille liiketoimintariskin, eli kollektiiviset maksut ovat niiden intressissä. Säätiöllä ei tällaista kollektiivista riskiä ole, eikä siten vastaavaa intressiä kustantaa valvontaa itse.

Koska säätiöt ovat kansalaisyhteiskunnan tärkeitä toimijoita siinä missä yhdistyksetkin, on säätiöidenkin maksuihin käytettävä samaa lain sallimaa alennettua maksuperustetta.

5.7.3 Tilintarkastus

1. Esittäkö käsitteenne tilintarkastusinstituution toimivuudesta säätiöiden osalta.

5.7.3 (1) Tilintarkastajille voisi olla erityinen koulutus säätiöiden tarkastukseen. Tilintarkastukseen tulisi sisältyä myös toiminnan tarkastus ja tilintarkastajalla tulisi olla velvollisuus lausua tarkoituksen toteuttamisesta.

Säätiötä koskevaa kirjanpitoasetusta muuttamalla päästäisiin standardoidun informaation kautta parempaan vertailukelpoisuuteen ja transparenssiin.

2. Onko valinnan esteettömyyteen (tarkastettava valitsee tarkastajansa) liittyvää arvostelua pidettävä säätiön läpinäkyvyyteen vaikuttavana oikeudellisena ongelmana? Mikäli vastaatte kysymykseen myöntävästi, esittäkö käsitteenne siitä, miten ongelma voitaisiin ratkaista.

5.7.3 (2) Ei. Tilintarkastuslain mukaan tilintarkastajan on oltava riippumaton. Lähtökohtaisesti KHT- ja HTM –tilintarkastajat arvioivat itse riippumattomuutensa. Tilintarkastajan tulee kieltäytyä tehtävästä mikäli hänen riippumattomuutensa on vaarantunut.

3. Olisiko tilintarkastajien kierrosta säädettävä laissa?

5.7.3 (3) Ei. Kierro on säätiön hyvään hallintotapaan kuuluva asia.

4. Pidätkö tarkoituksenmukaisena, että säätiön toiminnan tarkoituksen toteutumiseen liittyvää informaatiota lisättäisiin ja sen sisältöä kehitettäisiin?

5.7.3 (4) Asiasta ei tule määrätä lailla. Valvovan viranomaisen tulisi ohjeistaa säätiöitä siitä, että tarkoituksen toteuttamiseksi tehdyt toimet kirjataan tarpeeksi laajasti toimintakertomukseen.

5.8 Säätiövarallisuuden hoito

5.8.2 Varojen sijoittamista koskeva olettamasäännös

1. Katsotteko nykyisen sijoittamista koskevan normin asianmukaiseksi ja sen tulkinnan vakiintuneeksi vai ristiriitaiseksi ja selvitystä vaativaksi?

5.8.2 (1) Nykyinen normi on herättänyt runsaasti keskustelua ja epätietoisuutta sallitusta sijoitustoiminnasta. Hallituksen huolellisuusvelvoite kattaa myös säätiön sijoitustoiminnan, joten yksityiskohtainen sääntely ei ole asiassa tarpeellista, jos kohta mahdollistakaan.

2. Miten subtaudutte vaateeseen yksityiskohtaisemmasta sääntelystä?

5.8.2 (2) Yksityiskohtaisempaa sääntelyä ei tarvita (ks. 5.8.2 (1))

5.9. Säätiön toiminnan tarkoituksen muuttaminen ja lopettaminen

1. Katsotteko, että säätiön tarkoitusta on liian vaikeaa muuttaa? Perustelkaa vastauksenne. Miten sääntelyä tulisi muuttaa?

5.9. (1) Nykyisen lain mukaan säätiön tarkoitusta voidaan muuttaa vain tiettyjen tiukkojen edellytysten vallitessa. Säätiöt ovat periaatteessa ikuisia, joten pitkällä aikavälillä ongelmia tarkoituksen suhteen tulee varmasti. Yhteiskunnan muuttuessa säätiöille syntyy helposti ongelmia liian yksityiskohtaisesti määritellyistä tarkoituseräyksistä. Olosuhteiden vaihduttua merkittävätkin edunsaajaryhmät voivat kutistua olemattomiin tai jopa kadota kokonaan. Esimerkkeinä voitaneen käyttää muun muassa sotaveteraaneja tai luovutettujen alueiden evakkoja. Myös monet ammattiryhmät tai taudit ovat ajan myötä kadonneet. Jotta säätiö voisi valmistautua tällaiseen näkyvässä olevaan muutokseen, sen tulisi voida muuttaa tarkoitustaan myös silloin, kun se on perustellusti tarkoituksenmukaista.

Lisäksi säätiön sääntöihin tulisi voida ottaa määräys, jonka mukaan hallitus voisi muuttaa säätiön tarkoitusta tietyn ajan kuluttua tai määriteltyjen olosuhdemuutosten tapahduttua. Tämä tarkoitus voisi myös poiketa kokonaan alkuperäisestä tarkoituksesta. Tällä korostettaisiin säätäjän mahdollisuutta määrätä nykyistä laajemmin omaisuutensa käytöstä säädettäessä. Säätäjälle ei kuitenkaan tulisi antaa sääntöjen ulkopuolella oikeutta puuttua säätiön asioihin rekisteröinnin jälkeen. (ks. myös 4.6 (1)) Säätiöiden fuusioitumista tulisi teknisesti helpottaa ja nopeuttaa. Samalla pitäisi myös mahdollistaa säätiön jakautuminen. Tämä mahdollistaisi säätiövarallisuuden tehokkaamman käytön sekä edesauttaisi vanhentuneiden tarkoituseräysten aiheuttamien ongelmien ratkaisemista.

Uuden lain tulisi myös mahdollistaa toimimattomien säätiöiden poistaminen rekisteristä.

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry.

Leif Sevón
Hallituksen puheenjohtaja

Paavo Hohti
Toimitusjohtaja